

VOETBAL IN TIJDEN VAN OORLOG

Eerder dit jaar raakten de Verenigde Staten en Iran met elkaar in oorlog, en dat conflict bezorgt de organisatoren van het WK voetbal kopzorgen. Het kan zelfs gebeuren dat de twee landen elkaar treffen in de zestiende finale, een enorm diplomatiek hoofdpijndossier.

Het is niet voor het eerst dat internationale spanningen het voetbaltoernooi overschaduwden. In de jaren 30 werd Italië tweemaal op rij wereldkampioen. Dictator Benito Mussolini gebruikte voetbal als propagandamiddel voor zijn fascistische regime. Tijdens het WK in Italië in 1934 brachten de Italianen de fascistengroet. Scheidsrechters keurden doelpunten van tegenstanders af en zagen zware overtredingen van de gastheren over het hoofd. Toen Italië vier jaar later in Frankrijk zijn wereldtitel met succes verdedigde, was er internationaal protest omdat

Mussolini in 1936 Ethiopië had bezet. Er was echter geen land dat het toernooi daarom boycotte.

WONDER VAN BERN

In 1942 en 1946 vonden geen WK's plaats, maar ook na WOII bleven de gevolgen tijdens grote voetbaltoernooien te merken. Pas in 1954 in Zwitserland waren de Duitsers weer welkom. Met de oorlog nog vers in het geheugen waren veel landen, waaronder Nederland, daar fel tegen. De ploeg, met voormalig Wehrmacht-soldaten in de gelederen, was in de finale in Bern sterker dan favoriet Hongarije: 3-2 (rechtsboven). Dankzij dit 'wonder van Bern' konden de Duitsers eindelijk weer trots zijn op hun land.

Tot 1956 weigerde de KNVB tegen West-Duitsland te voetballen. En zelfs in 1974 was de Tweede Wereldoorlog in Nederland nog lang niet vergeven en vergeten. Tijdens het WK in West-Duitsland haalde het onder bondscoach Rinus

Michels met prachtig voetbal de finale, waarin het gastland de tegenstander was. Alle oorlogssentimenten kwamen weer boven en dat maakte die wedstrijd extra beladen. Sterrspeler Willem van Hanegem, wiens vader in 1944 bij een bombardement was omgekomen, wilde de Duitsers vernederen. Vanwege het vertoonde spel was Oranje favoriet, maar het liep anders: West-Duitsland won met 2-1, een nationaal trauma was geboren. Op de receptie na afloop zat Van Hanegem huilend in een hoekje.

FALKLANDOORLOG

Net zo gespannen als een mogelijke wedstrijd Iran - VS nu, was de kwartfinale tussen Engeland en Argentinië op het WK in Mexico in 1986. Vier jaar eerder had de Argentijnse junta de voor haar kust liggende Falklandeilanden – Malvinas genoemd in Argentinië – ingenomen. Die waren sinds begin negentiende eeuw Brits grondgebied

SPORT EN POLITIEK STAAN SOMS OP GESPANNEN VOET MET ELKAAR, BIJVOORBEELD NA DE TWEDE WERELDOORLOG EN DE FALKLANDOORLOG. NU WERPT HET CONFLICT TUSSEN DE VS EN IRAN EEN SCHADUW OVER HET WK VOETBAL.

geweest. Na een korte maar hevige oorlog, waarin meer dan duizend doden vielen, heroverden de Britten de eilanden. Vier jaar later zat de haat er bij de Argentijnse fans nog flink in. Overal op de tribunes waren spandoeken te zien met de tekst 'Las Malvinas son Argentinas' (De Falklandeilanden zijn Argentijns). Het werd de wedstrijd van **Diego Maradona**. De scheidsrechter keurde een doelpunt goed dat hij met de hand maakte (hij noemde het zelf 'de hand van God'). Daarna scoorde Maradona na een weergalozes dribbel de 2-0. Uiteindelijk werd het 2-1. De Argentijnen

vierden die overwinning nog uitbundiger dan het behalen van het wereldkampioenschap een week later.

SYMBOOL VAN VREDE

Het verleden biedt gelukkig ook hoop. De VS en Iran ontmoetten elkaar al twee keer eerder op een WK. In 1998 in Frankrijk speelden de teams voor het eerst sinds de Iraanse Revolutie van 1979 tegen elkaar. Het duel verliep opvallend sportief. Voor de aftrap gaven de Iraanse spelers bossen witte rozen aan hun tegenstanders (linksonder), als symbool van vrede. Daarna poseerden ze gezamenlijk voor de fotografen. Iran won met 2-1, wat tot een vreugde-explosie in het land leidde. Tijdens het WK 2022 in Qatar troffen ze elkaar opnieuw. Vlak voor het toernooi was een jonge Iraanse vrouw, Mahsa Amini, na arrestatie door de zedenpolitie onder verdachte omstandigheden overleden. Dat leidde zo-

wel nationaal als internationaal tot veel protest. De Amerikaanse voetbalbond had op sociale media de Iraanse vlag afgebeeld zonder het nationale embleem erop. Iran vatte dat op als een steunbetuiging aan de demonstranten en eiste van de FIFA dat de VS gediskwalificeerd zouden worden. Zonder resultaat. Ondanks protestuitingen op de tribune verliep ook deze wedstrijd sportief. De Amerikanen wonnen met 1-0. Na afloop troosten ze de huilende Iraanse spelers, die waren uitgeschakeld. Iedereen zag: sport verbreedert. De vraag is of dat onder de huidige omstandigheden ook zo zal zijn.

■ WK VOETBAL

DAGELIJKS, NPO 1 (VANAF WOENSDAG OOK NPO 3)

